

religie & filosofie

Leerlingen van de Guido de Brèsschool in Rotterdam. Onder anderen Mario Dijkman (tweede van links), Claudia Verhoeven, en Ivan Dijkhuizen (derde van rechts).

FOTO ARIE KIEVIT

“Nu gaan we roken.” In de hoogste klassen besteedde de school in dit jubileumjaar van de Nederlandse geloofsbelijdenis wat lessen aan De Brès. In de kamer van de directeur mogen Sijmen Stuij (16) en Robert Cornet (16), uit de vijfde vwo-klas daar iets over vertellen. “De meeste tijd hebben we besteed aan artikel 36”, zegt Robert. “De overheid draagt het zwaard, en moet alle valse godsdiensten weren en uitroeien.” Een omstrede gedeelte uit de Brès’ geschrift, dat Abraham Kuyper uit de grondslagen van ‘zijn’ kerk liet wissen, op het moment dat hij premier was.

Niet dat de jongens aanhangers van ‘valse godsdiensten’ lastigvallen. Sijmen, wat gelaten: “Je hebt veel godsdiensten in Nederland natuurlijk.” In de les hadden ze dat ‘probleem’ ook besproken. Het kwam erop neer dat toepassen van het ‘weren en uitroeien’ niet de bedoeling was, zegt Sijmen. Hij kijkt naar Robert. “Toch?” Robert slaakt een zucht: “Ja.” Maar dan zegt hij: “Het is

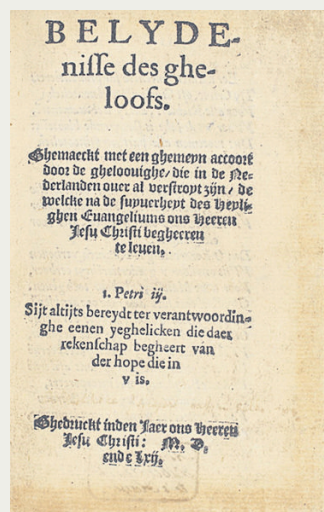
wel een taak van de overheid, vind ik. In Nederland gebeurt het nu niet, maar dat zou wel moeten.”

Sijmen krimpt een beetje ineen, gaat zachter praten. “Het hindoeïsme was er in Nederland nog niet in de tijd van Guido. Het is nu praktisch onmogelijk om zijn ideeën nog uit te voeren.”

Robert: “Je kunt moslims nu niet verbieden moslim te zijn.” Sijmen: “Maar het blijft een mooi ideaal.”

Dat moet hij even uitleggen. “Wie geen christen is gaat naar de hel. Dat gun je mensen niet.” Maar Sijmen is ook realistisch. “Mensen dwingen te geloven heeft ook geen zin. Dan gaan ze stiekem thuis in een kamertje nog in hun koran zitten lezen.”

De jongens komen er niet helemaal uit. De Brès willen ze niet afvallen. Maar welke praktische bezwaren zien ze nu precies? Volgens Sijmen zijn er niet genoeg christelijke politici om ‘valse godsdiensten’ te kunnen uitroeien. Robert: “En het gaat tegen de Grondwet in. Maar het is wel mijn ideaalbeeld.”

De Koninklijke Bibliotheek in Den Haag heeft ter ere van het 450-jarig bestaan van de Nederlandse geloofsbelijdenis een dossier aangemaakt over Guido de Brès. Daar zijn onder meer afdrukken van zijn belijdenisgeschrift te zien. www.kb.nl/dossiers/bres

Nederlandse geloofsbelijdenis

Met zijn ‘Confession de foy’, ofwel Nederlandse geloofsbelijdenis, wilde Guido de Brès het Spaanse gezag bewijzen dat het van zijn soort protestanten geen gevaar te vrezen hadden. Tevergeefs – hij werd veroordeeld als aanstichter van de beeldenstorm, en opgehangen in Valenciennes. Eerder had De Brès zijn bundel over de muur van het slot van Margaretha van Parma gegooid. “Filmisch”, zegt Mirjam van Veen, hoogleraar kerkgeschiedenis aan de Vrije Universiteit. “En De Brès’ martelaarschap bewees het religieuze gelijk van zijn medestanders.” Guido de Brès staat in de lijn van reformator Johannes Calvijn, zegt Van Veen. “Hij had hem

goed gelezen. De uitverkiezingsleer – God heeft van tevoren bepaald wie naar de hel of naar de hemel gaat, zonder dat de mens daar zelf iets aan kan doen – benadrukt hij sterk.” Tegenwoordig doet De Brès er alleen onder orthodox-gereformeerden nog werkelijk toe. Daarbuiten lijkt hij minder relevant. Predikanten van de Protestantse Kerk in Nederland moeten wel hun handtekening onder de Nederlandse geloofsbelijdenis zetten, maar, zegt Mirjam van Veen: “er staat een begeleidende tekst bij, dat in het verleden het belijden van de kerk zo is vastgelegd. Dat maakt al duidelijk dat men er niet zoveel gevoel meer bij heeft.”

Dode Zeerollen naar Drents Museum in Assen

Van onze redactie religie & filosofie

Het Drents Museum in Assen zal in 2013 delen van de beroemde Dode Zeerollen tentoonstellen. Hiermee geeft het museum uitvoering aan het beleid om zich te profileren met internationale archeologie. De Dode Zeerollen werden tussen 1947 en 1956 ontdekt in grotten bij de nederzetting Qumran. Ze bestaan uit zo’n 900 documenten, daterend van circa 250 vóór Chr. tot ongeveer 50 na Chr.

Vorige week tekende het museum een overeenkomst met de Israël Antiquities Authority (IAA). “Het was niet eenvoudig om de rollen naar Nederland te krijgen”, zegt dr. Mladen Popović, directeur van het Qumran-instituut en universitair docent Oude

Testament en het vroege Jodendom aan de Rijksuniversiteit Groningen. Samen met het Drents Museum is hij twee jaar bezig geweest om de rollen voor elkaar te krijgen. “We zijn gewoon heel vasthoudend geweest, we geven niet zomaar op natuurlijk.”

Dat de Dode Zeerollen naar Nederland komen is uniek. Popović: “We krijgen materiaal dat nog nooit ergens is tentoongesteld.” Een tentoonstelling in Parijs twee jaar geleden bevatte minder manuscripten.

De tentoonstelling geeft informatie over de geschiedenis en de cultuur van de periode waarin het christendom gevormd werden. Naast de manuscripten worden objecten getoond uit het oude Judea, de nederzetting van Qumran en Jeruzalem.

Popović merkt dat er in Nederland veel interesse is voor het onderwerp. “Er is belangstelling voor in alle lagen van de samenleving.” De rollen zijn bijzonder waardevol omdat het de oudste teksten zijn die van de Bijbel bekend zijn. Bovendien bevatten de rollen voorheen onbekende teksten, die zorgden voor een “dynamischer en creatiever” beeld van het jodendom.

In het televisieprogramma ‘Nieuwsuur’ leek Uzi Dahari, directeur van het IAA, vorige week bang te zijn dat Nederland zich met het eigendom van de rollen zou gaan bemoeien. Het eigendomsrecht van de Dode Zeerollen wordt door zowel Israël, Palestina als Jordanië geclaimd. Popović: “We hebben het IAA de ga-

rantie gegeven dat de rollen precies zo terugkomen als wij ze gekregen hebben. Als buitenstaanders houden we ons niet bezig met de vraag wiens eigendom de rollen zijn.”

Het mooie van de geschiedenis achter de Dode Zeerollen, zegt Popović, is dat die politieke en religieuze verschillen overstijgt. “We willen de

context van de Dode Zeerollen in beeld brengen én laten zien dat joden, moslims en christenen een gedeelde traditie hebben.”

Vanaf deze week is in de Nieuwe Kerk in Amsterdam ook één Dode Zeerol te zien, op de expositie ‘Jodendom’. Deze rol komt uit het Israel Museum in Jeruzalem.

Probeer GRATIS

‘Ik kan niet zonder religie.’

ndselect.nl